

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo S. Laurentii. In igne & craticulæ incendiis pœnas non sensit, sed videbantur ei esse refrigeria, quia divini amoris ignem in suo pectore ardentem habuit.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

SERMO VIGESIMUS TERTIUS
IN FESTO
S. LAURENTII MARTYRIS.

Sis transferis per ignem: flamma non nocebit tibi, & odor ignis non erit in te.

INVICUS Levita & Martyr Christi gloriosus Laurentius, nec flammam sentit, nec curat incendia, nec ardores quicquam aestimat. Imò carbones illi tota esse videntur, flammam suaves aura, & floridus hortus ignita craticula. Unde Glibertus Abbas inquit: [De craticula vocatur ad hortum, & dum in craticula erat ab horto non aberat.] O prodigia! ó miracula! [Beatus Laurentius craticulam supplicis, lectum quietis putabat,] scribit Chryzologus. Obstupescit natura, & attonita hæret, credens singulare esse Phœnicis privilegium eisdem soli de cælo concessum, quod penas suas per ignem renover, & de tempore triumphans rejuvenescat. Item quod nemo excepta Pyrausta & Salamandra, talem cum igne sympathiam habeat, ut ab eo minime lædi possit, quin potius per virtutem quandam incognitam, eidem possit resistere. Similiter quod solus Papylio ignem non timeat, sed potius vagabundus cum flamma ludere videatur, nihil aestimans quod sæpe asperè inde damnificetur. Ars quoque attonita remanet, vultumque suum verecundi ruboris latva obtegens, apprehendere nequit, fieri posse, ut licet ignis chalybem domet, ferri duritiem emolliat, scilicet in cineres & calcem vertat, imò ipsamet æra dominativa sua potentia liquefaciat, eidem tamen solus resistat Laurentius, ac proinde in mediis flammis intrepidum sese demonstrat. Ætas in admirationem rapitur extimans, quod sæculis præteritis unica fuissent Portæ Romanæ, Petilli, & Catulli qui desperationis impulsibus agitati inter accensos carbones suffocarentur. Nec alios quam Curtios fuisse, qui ut se patriæ redderent benevolos, in flammivomas sese voragines præcipitabant? Aut Mutios qui in veritatis contestationem in præsentia Porcenæ Regis dexteram suam in ignem substantissimè & pertinaciter ad combustionem

usque extendebant. Aut Enetos, Anchyfes, Julios, qui Trojana constanter pertrahebant incendia. Aut solos fuisse Alexandri Ephæbos, qui quantumvis accensi carbones manum concrementent, haud secus ac statua quædam ænea immobiles permanebant, cum tamen nunc videat Laurentium prunas non formidare, sed flammis potius constanter resistere. Gratia quoque præ nimio stupore semetipsam nequit capere sua videns renovari prodigiosa miracula, dum Laurentius veluti novellus robusto craticula ardet, & non consumitur aut combuitur, & ad Eliæ incitationem in cutru igneo ad cælum ascendit: *Ianus tuas ingredi merni* Nec tamen vobis, ó Auditores, imaginari debetis ignem Martyris nostri similem esse igni montis Chymaræ, qui cum sit exigua activitatis & potentia, per injectam terram aut fœnum extinguitur & suffocatur. Nec similis est igni, qui in Plautiæ Panor, Provincia Vocan, Jurisdictionis magni Cham nascitur, qui cum sit à frigore circumstantis aeris valde mortificatus, adeo est debilis, ut per experientiam comprobetur illum ad comburendum vel incinerandum alia esse inhabilem. Dissimilis quoque est ei, qui ut Aristoteles refert in Pitecuto reperitur, qui calorem habet ad calefaciendum, ad comburendum vero minime. Nec comparari potest cum igne fornacis Babylonicæ, qui ut scribit Chryzostomus in Psalm. 96. *Sua natura ignis oblitus tam nihil nocuit, ut etiam capillum læsom valde obnoxium non offendit.* Nec cum illo quem adolescentulus Helenus suo portabat in sinu, qui quasi teneræ illius infantiæ & innocentia vitæ aliquem detulisset respectum, illum lædere non audebat; Aut cum illo qui in attestacionem puritatis simplicii Episcopi activitatem suam amisit, adeo ut vellicum quoddam velum quod ad unius continuæ horæ spatium in eo igne jacuerat, lædendi vim

Plin. l. 5. c. 27.

Arist. de mir 635.

Glib. Abb. l. 1. cap. 1. Bern. t. 1. serm. 40. Chrys. l. 1. serm. 135.

Valerius Max. l. 4. c. 6.

Majol. l. 1. cap. 22.

habuerit. Vel cum igne Polycarpi, quando is tempore Antonini Sminæ in eum ignem coniectus, non solum non est læsus, verum etiam membra ejus ex igne illo refrigerabantur: Aut cum igne Beati Manantis, quando regnante Aureliano Imperatore in Paphlagonia ipsimet igniti carbones ad nihilum reducti fuerunt, ipseque servus Dei inter carbones illos integro tri-duo intactus est conservatus. *Ille sum corpore-runt lictores athletam Domini, nullo ignis vestigio in eo relicto. Multum quoque dissimilis est igni illi qui B. Christianæ Scotiæ mixæ sanctitati toties venerandum respectum & reverentiam detulit: Quando se in ardentem fornacem injiciebat, nec tamen in ea egrediente læsus apparebat. Nec Laurentii ignis æstimandus est similis igni Episcopi illius Catholici, qui in defensionem fidei contra impii Atri perfidiam, cum Constantino-poli Leone Imperatore vivente disputaret, veri-tatem Christianam miraculis operibus com-probaturus, sese audacter in medias flammam coniecit: *Salvusque etiam vestibus intactus re-mansit. Quin potius Laurentii vehementissimus ignis, intolerabilem suam exercebat ætivism, aded ut omnia ejus membra facile concre-mata & ab eo igne devorata fuerint. Non enim, ut S. P. Augustinus inquit, B. Laurentius brevi vel simplici passione perimitur: Nam qui gladio per-cutitur, semel moritur, qui in flammarum camino mergitur, uno impetu liberatur: hic autem longa & multiplici pœna cruciatur, ut mors ei adsit ad sup-plicium, & desit ad finem. Unde et delitatem hanc Tyranno in faciem exprobrabat dicens: *Assatum est jam, versa, & manduca. Et tamen flammatum atrocitati, & voracitati incendio-rum constantissimè restitit? Quod valde miran-dum est qua ratione fieri poterit. Nam an forte mysticus quidam erat Amianthus, qui ignis violentiæ nequiquam cedit? Aut fortasse To-pazii proprietate præditus erat, qui aquatum bullitum temperat & refrigerat? vel forsitan car-bunculo similis erat, qui fit in carbonibus into-lerabilis? Me certè quod attinet illum mystico cuidam Adamanti similem fuisse existimo, de quo Scriptores referunt, quod ignium victrix est Adamanti natura, numquam enim igne incalescit. Cum omnia fere igni cedant, ignium victrix est Adamanti natura. Unde alius quidam Emble-ma exinde formavit, cum hæc inscriptione: *Nec ferro nec flamma? quia neque ferum expavit craticula, neque ardentem cadentemque carbo-nes, erat Adamas qui Italice diamante quasi****

Deum amans appellatur, ignis enim amoris, qui ardebat in interiori sui pectoris, extremo tamen membra ejus exteriora torquenti fortissimè resistebat. *Ignem igne superabat* (inquit B. Laurentius Justinianus) *vehementius namque longius magis charitatis, quam materialis ignis atrocitate incendio. O animatum diamantem, qui ferro non cedit, flammisque resistit. Si transferis per ignem flamma non nocet tibi. Vos interea, o Audaces, rogo sermone mei tudicit cum patientia paulisper resistite.*

2. *Si transferis per ignem flamma non nocet tibi.* Ergone Laurentius inter medias flammam manebit illæsus? Etenim quod ignis ille à Tyranno subministratus cum suis ardentibus nihil operetur, nec quicquam Laurentium offendet, prodigium est inauditum & incredibile. Cuius equidem variæ poterunt rationes adduci, una autem è præcipuis fundata est in veteri Philo-sophiæ experientia, quæ nos docet, quod *sermo existens prohibet extraneum.* Cui axiomaticè Phi-losopho quodam hic sensus adaptatur: *Hic locus debet esse denudatus à colore, nisi à jano, nari ab odore? alias enim non reciperet suam pre-terit. Forma substantialis, quæ intrinsicè deest esse materiæ, impedit quamvis aliam extrinse-cam, aded ut subintrare nequeat nisi præcedens tollatur, quia una alteri resistit. Sic personalitas quæ est ultimum complectensium natura, eam resol-dit incommunicabilem, & interminabilem à quia visalia extrinseca personalitate. Albedo vel nigredo, quæ subiectum aliquod afficit, & qua-lificat, ipsumque tale denominat, cuius alteri a-bedini, quam alias superaddere vellet, resistit. Sic quoque ignis exterius calorem in subiectum aliquod introducere non potest, quod antecede-ter virtute calefactiva invenit informatum, quia unum impedit operationem alterius. Et hic est sensus axiomatici illius Philosophici, quo dic-tur: *Incus existens prohibet extraneum.* Charitas interna quæ in Laurentii pectore ardebat, supe-rabat operationem ignis extremi, qui membra exteriora fortis cingebat. Et tunc hæc etiam obser-vatio sanctorum PP. & Ecclesiæ Doctorum Ambrosii & Augustini, dicentium: *Hic ignis B. Laurentius accensus flammarum non sentit nocen-dum, & dum Christi ardere desidero, persecutorum pœnam non sentit. Corporali enim B. Laurentius laborat incendio, sed divinus Salvatorum ardet ma-terialem Tyranni resistit ardorem.* Et in se-quenti sermone subiungunt sancti Patres: *Ar-**

Sim. Met.
2. Sept.

Dionys.
Carthuf.
de 4. no-
viss. c. 50.

Serm. 1. de
S. Laur.
tom. 10.

Str. l. 10.
Sangem.
l. 2. c. 30.
Vinc.
Bell. in
sp. nat.
l. 3. c. 39.

debat extrinsecus B. Laurentius Martyr tyranni
ferientis incendiis, sed majori illum intrinsecus
Christi amor flamma torcebat. Adamas anima-
tus erat, qui setto rebitebat craticula, & Ty-
ranni ardenti flammæ: Nec ferro cessit, nec
flamma. Expertusque est speciale inteni amo-
ris opus esse, quod in medio incendio posi-
tus flamma non nocuit ei. Et odor ignis non fuit
in eo. O charitas tigersa Laurentis, quæ nimis
dominativum flammam aufum novit retundere.

3. Valdè religiosa & devota fuit illa Rudol-
phi II. Imperatoris inventio, quando post de-
cretum & determinatum bellum adversus exer-
citum Ottomanicum vel Turcicum in vexil-
lis aureis fecit literis scribi, & in armis propriis
militumque suorum insculpi hoc verbum AD-
SIT: Nemo erat qui verbi illius mysterium pe-
netrare posset, nisi ipsemet conceptum suum
aliis Ducibus communicaret. Observate igitur,
inquit, quam libet hujus verbi literam, singulæ
enim integram aliquam dictionem secum infe-
runt & exprimunt. *Auxilio D. Dei? S. Superabo?*
Imperatorem? T. Turcarum, eroque victor,
gloriosam de jurato Christiani nominis hos-
teportans victoriam, mihi à favonia Divini suc-
curus & subsidii aura concessam. Laurentius
quoque dum cum flammis, & craticula carnicifi-
bus, atque Tyranno dimicaret, in patientiæ suæ
insignidema verbum exprestum habuisse vide-
tur ADSIT. Et quidem si ejus intelligentiam pe-
netrare vobis sit animus, eandem à martyrium
crudele perpresso Laurentio interrogare, qui ta-
metsi ingentibus sit tormentis subiectus, verum-
tamen benevole, placidè, atque benignè vobis
respondere non dedignabitur. *A amore D. Divi-
no S. Superabo. I. Ignem T. Tyranni.* Volens infer-
re, quod virtute divini amoris qui intus existe-
bat, constanter intentata sibi incendia sustitue-
rit, victa crudelitate carassium, & Tyranni im-
pietate depressa. Rhem quam ingeniose veritas
ista à S. Maximo ratificatur & confirmatur, dum
ait: [O novum mirandumque certamen unius
ejusdemque viti. Et flammis corpus urebatur, &
ardentis fidei calore mens ignita fervebat. Ubi
ergo cor adest, flammam membra non sentiunt.
Ubi Christi ignis operatur, Diaboli necesse est
vincatur incendium? Et ubi Dei Spiritus fer-
vet, frigida sit flamma mortalium.

4. Magnanimum se Martyr Christi exhibuit,
quando cotam Decio Imperatore expresse con-
tortatus est, se minas suas nequaquam formida-
re, nec tormenta sua exarsescere: *Non timeo tor-*

menta tua. Quis cor aliquod ita constans & in-
trepidum esse audiens non obstupescat? Et ta-
men in tota Roma nemo erat, qui illum prote-
geret, imò nullus erat, qui non omnem adhibe-
ret operam ad animum ejus dejiciendum, & in-
cutiendam ei formidinem, & tamen ipse auda-
cter & generose proteclatur: Non timeo, non ti-
meo tormenta tua. Cujus causam per eventum
aliquem ab opposito, qui in persona S. Petri Apo-
stoli accidit, investigare poterimus. Etenim san-
cti Patres causam examinant & motivum quod
Apostolorum Principem ad negandum Magi-
strum suum, nec non ad affirmandum medio ju-
ramento, quod eum non esset commoverit? Ne-
scio quid dicis, non novi hominem illum. Et tamen
Cælaræ quæ est sub Jurisdictione Philippi, cū
tanquam verum Dei filium aperte confitetur di-
cens: Tu es Christus filius Dei vivi. In cæna quo-
que se promptum offert ad carceres & mortem
potius subeundam, quam ut Dominum suum
neget: Tecum paratus sum in carcerem & in mor-
tem ire. In horto Gethsemani etiam aprehensum
ensem in caput ejusdam impertinentis ministri
stringit, ei que auriculam amputare non dubitat.
Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum, &
percussit Pontificis servum. Quomodo ergo postea
in atrio Pontificis animum & generositatè ami-
sit, & ex generoso Leone, timidulus & ignavus
factus est lepusculus? Quenam est hæc muta-
rio? unde procedit: Num forte ex unius mulieris
alloquio? Non videtur id mihi verisimile, quod
si enim in horto imperterrita fronte turmis &
copiis armatis occurrere potuit, quomodo igitur
feri poterit, quod ad unicum cum femina aliqua
in publico atrio habitum colloquium Petrus a-
deo vehementer instar folli à vento agitari tre-
mat? Respondent sancti Patres quod tam in Cæ-
laræ, quam in cænaculo & horto vivebat in cor-
de Petri fervidus amor erga magistrum suum, ac
proinde timor eo subintrare non potuit, siqui-
dem locum illum à charitate occupatum inven-
it, quæ foras mittit timorem. Ita Chrysolto-
mus: Ita esseruit ut gladium evaginaverit. In fu-
ga autem illa quam Petrus aggressus est, quan-
do relicto eo omnes fugerunt charitatem amisit &
unde cor suum mane & vacuum, non invenit
quod subintranti timori resisteret. Fuitq; timor
ille quo corripiebatur tantus, ut tandem sermo
unius vilis & objectæ mulierculæ, ei terrorem
atque formidinem incuteret: Et vilis puella mi-
nas non sustinet, inquit Chrysolst. ubi sup. Et S.
Kemigius de omnibus discipulis ait: In hoc facte

In 3. respo
2. Noct.
ejusdem
festi.

Matth. 26

Matth. 16:

Luc. 22.

Joan. 18.

D. Chry-
solst. in Car.

Mem.
Orat. 1. 1.
1. 1.
D. Mar.
1. 1. de
Laur.
1. 1. bibl.
1. 1.

D. Remig.
in c. 26.
Matth.

S. Aug. 1.
10. hom.
4 j. de Cac.

D. Max.
hom. de
S. Laur.

Gen. 49.
v. 14. *Chis*

demonstratur fragilitas Apostolorum, qui enim de amore fidei promiserunt se mori cum eo, nunc timore fugiunt, immemores sui promissionis. Et S. Augustinus in particulari de S. Petro loquens dicit: *Ad ignem statit Petrus & timore frigido congelavit.* At quidē meritū queri potest quodnam fuerit fundamentum illud cui innixus S. Laurentius, procul ab aeterno timore animosum & intrepidum se demonstravit, resistendo tormentis, incendia non curando, despiciendo carnifices, Tyranos superando, adeo ut omnes illi illati dolores & pœnæ, nihil aduersus illum potuerint prævalere? *Non timeo tormenta tua.* Etenim Auditoris nullum erat huius rei aliquid in S. Laurentio fundamentum, quam quod Laurentius multum fuerit dissimilis Petro, non enim amiserat amorem, nec infiguerat in eo charitas, qua *foras mittit timorem*: sed hæc interiori pectoris sui accensa ardebat, adeo ut nec Decii mina, nec inflammantia craticulæ incendia sufficere potuerint ad superandam mystici huius adamantis constantiam: *Nec ferro, nec flamma.* Expressit id ipsum S. Maximus asserit dicens: *Ideo feruentissimum Martyrem incumbentium tormenta pœnarum & gravissimi persecutoris superare flamma non potuit, quia longe ardentius veritatis radiis mens eius accensa fervebat.*

5. Congregatis circa lectum moribundi Patris & Patriarchæ Jacob duodecim filiis, qui libet eorum suam à Patre suo benedictionem accepit. Ex omnibus autem distribuit benedictionibus, ea quæ Isachar conceperat, maximis fuit mysteriis referta? Dicebat enim: *Isachar asinus fortis, accubans inter verminos? vidit requiem quod esset bona, & terram quod optima & supposuit humerum suum ad portandum.* Hebraeus legit: *Asinus offensus, quod est, plusquam fortis,* inquit Cajetanus & Pererius: [Offensus propter magnitudinem roboris corporei ad sustinendum.] Poterit videri mihi quod in hoc circa eventus Isachar, & exercitia quibus adhibendus erat, facto vaticinio aliqua implicetur contradictio. Primum enim sanctus Senecio dicit: [Vidit requiem, quod esset bona] Et postea subjungit: (Supposuit humerum suum ad portandum.) Velut septuaginta legunt: *Ad laborandum.* Quod si enim requiem bonam esse vidit, id est, cognovit, cur eandem recusat? Quid refert illam tanquam bonam approbare, laudare & celebrare, postea verò ad labores se recipiendo eandem fugere? *Ad tolerandum duros & assiduos labores,* inquit Abulenſis? Quod

figitur quies bona est tam corpori quam animo, de laboribus omnino contrarium dicitur debet. Pro huiusce difficultatis intelligentia ad magnum Isacharis Prophetam & Regem confugiemus, qui Deum cum populo Isachario hoc modo loquentem introducit: *Laborem manuum tuarum, quia manducabis.* Sed quid hic Deus dicit? Ergone labores manducantur? nunquam simile quid auditum est: [Quid audio? inquit quidam ex Expositioribus, Quis credit manducandos labores? Fructus & laboribus provenientes manducandos esse, nemo non intelligit.] Poterit difficultas ista tanto magis augetur, quanto difficilius intelligitur, quod docet Cajetanus hoc loco, scilicet, per *ly labores* felicitates huius vite à Deo genti Isacharum promissas intelligit: (Matrua Psalmistæ est felicitas huius vite, promissa populo Isacharis in veteri Testamento.) Felicitas omnem laborem excludit, contra vero labor ne vel umbram aut vestigium aliquod felicitatis in se continet, qua igitur ratione, ut cum quo fundamento dici poterit, quod labores & felicitates sunt idem. Adde in superius nullas per supra dictos labores committuntur intelligentie fruitionem & visionem beatam, per quam huiusmodi beatificantur in celis, quia sicut manducatio sariat appetitum, ita æterna visio beatorum desiderium taliter faciat, ut nihil quod desiderare ulterius possit, amplius restet. [Sicut quod per comeditur, incorporatur naturalis appetitus sariat, sic Dei fruio & visio nobis Deum summè unit, mentemque beati faciat.] Id ipsum Davidem de servis Dei dicere voluisse existimo, qui cum amore sint plenissimi, omnem laborem quem pro Dei amore sustinent, quandam beatitudinis speciem esse censent, & sicut cibi recreant dulcedine sua, confortant membra, & vires restaurant, ita alicui Dei seruo, in cuius corde charitas ardet, idem faciunt labores, passionem, flammam & incendia læterna, que tolerare pro amore Dei cogitur. [Quantum recreant sua vires cibi quibus vires reficiuntur, tantum affectum & communicant suavitatem tolerati pro Dei & Sanctitatis amore labores durissimi.] Hæc sunt benedictio à S. Patriarcha Isachar filio suo data: *Vidit quietem quod esset bona, supposuit humeros ad portandum, ad laborandum, ad tolerandos duros & assiduos labores* quibus ei prophetazabat, quod vita ejus traducenda esset continuo inter laborum disturbia, & sub moleste cuiusdam servitutis gravissimo pondere: *Faciunt tibi tribus servitium.* Veruntamen consolatur à

mi (ita enim videor mihi audire Patriarcham solatiū adferendi causā siliū suū alloquentem) si enim in pectore tuo arserit amor Divinus? labor tibi requies, passio voluptas, & amaritudo dilectio esse videbitur. Eundem quoque finem habent omnia tormenta & molestiæ quæ à Tyrannis humeris imponuntur eorum qui Deum ardentè amant: Carcer enim illis esse videtur libertas, setra lapidissima ferula, minæ blaasitiz, labor requies, accensa incendia, horri delictiosi, carbonès igniti suavisissimi flores (Hæc propheta de tribu Machab pulchre aptari potest ad virum iustum. Qui fortis est ad toleranda mala multa & ardua, nullum detrebat laborem, nullum periculum recusat, nihil sibi grave & acerbum intolerandum ducit. Et S. Hilarius magis sensate subiungit dicens: *Sancti nunquam dulcius requiescunt, quam dum laboribus fatigantur.* An hoc verificetur in S. Laurentio facile colligi potest ex iis verbis, quibus Tyranno dicebat: *Non timeo tormentas tua? nec non ex eo quod dum in craticula constitutus, & flammis undique cinctus esset, visum fuerit ei se jam unum pedem intulisse in paradisum, unde dicebat: Gratias tibi ago Domine quia januas tuas ingredi merui.* Et ratio est quia intus existens, id est, amor Divinus, prohibebat extraneum. Unde S. Augustinus dicit: *Ardebat extrinsecus B. Laurentius Martyr, tyranni scilicet incendii, sed major illum intrinsecus Christi amoris flamma torrebat.*

6. Jacob cum Laban sermocinatus Filiam huius Rachelem ab eo in uxorem sibi dari poscebat, ut autem eum facilius in suum iacentem condescendere faceret, obrulit sponte propriâ septennalis servitutis molestiis atque laboribus in domo sua se subicere: *Serviam tibi pro Rachelem filia tua minore septem annis.* Laban pactum acceptat, Jacob autem in servitutum Labanis se recipiens, incipit labores. Terminato autem tempore Jacob septennium istud sibi non cucurisse, sed quavis voluere citius volasse dicebat, aded ut septem anni sibi vix septem dierum spatium fecisse crederet: *Videbantur illi pauci dies.* Sed quâ ratione id verum esse potest. Nunquid enim quisquis finem aliquem vehementer desideratum se assecuturum sperat, ei quilibet dies integer annus, & quilibet annus sæculum quoddam esse videtur? Pro majori evidentia & claritate huius supponamus quod Papa Præfato alicui Purpuram promittat, huic utique quavis hora mille annorum spatium facere videbitur, donec

Pactis serviorale.

promotio Cardinalium instituat, credet omnino tempus alis, quibus volare solebat, depositis, pedes sibi plumbeos assumpsisse, ob tarditatem quâ sibi labi videtur, & cor suum à spe quæ quotidie differtur & procrastinatur, sibi transigi & vulnerari existimat: Juxta illud: *Spes qua differtur affligit animam.* Quomodo igitur Jacobo videbantur dies pauci? Ergone lapideus erat, quod laborum non senserit molestias, quos duræ servitutis intolerabile jugum secum adfert? Enim verò dum mente mea laboro pro penetranda huiusce difficultatis causa, alia mihi & nova oboritur in mente difficultas eundem Jacobum concernens. Hic namque in terram Orientalem, & particulatè in quandam ejus planitiem armentis totaliter plenam eo sine adveniensi, ut pecoribus potum daret ex puteo quodam in medio planitie illius situato? porro puteus ille clausus erat, & magno quodam valdeque ponderoso lapide coopertus, ac proinde ad puteum illum præstolabatur, donec omnes pastores ibidem appellerent, & simul congregati vires suas omnes ad levandum lapidem illum conjungerent, ut hac ratione gregibus & armentis libera ad satietatem bibendi daretur facultas. Unde Lipomannus asserit, quod *Lapis volutio multorum opus erat.* Dum autem peregrinus hic juvenis Jacob cum pastoribus loqueretur, Rachel filia Laban subito & ex improvviso in eodem loco comparuit, ut gregi pecorum suorum ex eodem fonte potum daret, nam gregem ipsa pascebat. Mira profectò res! Mox ut Jacob illam vidit, se prorinus movere cœpit, seque ipsum ad prædium lapidem per se solum levandum accinxit, ad quem alias levandum ob sui gravitatem & ponderositate omnes pastores simul uniti requirebantur: *Quam cum vidisset Jacob, amoris lapidem qua puteus claudabatur, & sine ullius alicuius auxilio unus Jacob solus exequitur* inquit Lipomannus. Quis hic, o Auditores, non hæreat attonitus? Jacob ex facto itinere lassus profusus erat & defatigatus, & tamen labores in itinere perpeffos contemnens? longè laboriose operæ lese accingit, & laborem cœptum facili negotio absolvit, petra enim grave pondus ei leve videbatur, laborem sustinebat sine labore. Sed unde hoc? Nolite id ipsum admirari Auditores, quia intus existens amor quo erga Rachelem ardebat: effecit, ut nullus ipsum labor defatigaret, essetque labor ei sine labore supportabilis, imò amor ille ipsum confortabat aded, ut lapidis ponderositas non solum

Q9

nullam

Prov. 13.
v. 12.

Lipom.
ibid.

Gen. 29.
v. 9.

Ibid.

Abulen.
ibid.

Didac. de
Celad. in
c. 7. Esther
v. 9.

Abulit.

nullam ei adferret molestiam, sed potius consolationem & voluptatem. Amor prohibuit extraneum, unde Abulensis dicit: Hoc, id est, de quo supra diximus, fuit propter amorem Rachelis. Unde facer, quidam Scriptor motus est ad exclaimandum: O amantium officiositas, arcana animositas, vigore ultra vires audax! Si amas, potes plura poteris, si plus amabis. Supra vires enim evolat amor. Amor quid cupiat scit, quid possit nescit. Ecce tibi igitur in promptu rationem, cur dura servitus, & intolerabiles septem annorum continuorum labores ei visi fuerint leves, ipsaque tot annorum prolixitas & longitudo visa fuerit paucorum dierum brevitatis? unica enim hujus causa amor fuit, quo erga Rachellem ferebatur, utpote futuram dilectam sponsam suam. Amor etenim internus omnibus resistebat molestiis, quas patebatur foris. Antidotum quoddam erat ab omni illum præservans. Custidio, & veluti lapis quidam philosophicus ferrum si virtutis transformabat in aurum consolationis & voluptatis. Videbantur dies pauci præ amoris magnitudine. Idipsum modo jam dicto ponderans Abulensis ait: Is pro Rachelle servavit etiam amplius, tantò amore (honesto tamen) tenebatur. Nullus enim labor magnus videtur amanti, ignem non timet, in vires spernit, gladio se opponit, omnia periculosa sibi grata reputat, dum tamen amatum consequatur. O quam bene convenit hæc Abulensis doctrina, cum iis eventibus qui in sancto Laurentio occurrerunt. Quod si enim amor pectori inclusus, licet is creaturam pro objecto habeat: Ignem non timet, quanto magis amor Laurentii qui Deum respiciebat, sufficiens erat ut resisteret laboribus, crucibus, tyrannis, incendiis &c. Ignem non timet, nunquid auditis ipsummet Christi Martyrem hæc de re sanctè gloriantem, cum ait: Non timeo tormenta tua. Vetè itaque de hoc glorioso Martyre verificatur: Si transieris per ignem flamma non nocet tibi, & odor ignis non erit in te.

7. Consideranti mihi illustre Laurentii martyrium, videtur in hoc Archilevitæ renovatos esse eventus illos, qui in corde Germanici evenisse leguntur. Hoc namque Principe mortuo, amici ejus cadaver ejus rogo imposuerunt comburendum, conservatum postea cineres, prout eo tempore consuetudo ferebat. Cadaver rogo impostum & lignis accensus in cineres totaliter quoad omnia membra redactum est, solo corde excepto, quod profusus illatum remansit, as-

que à flammis totaliter intacta. Physicidem hujusce prodigii causam conatus sunt investigare, sed invenire eandem minime poterunt: unicus duntaxat Vitellius ingenii sui perpicacitate eandem penetravit, dicendo: Germanicum toxico aliquo sive veneno imbutum fuisse, illudque toxicum cordis interceptis regionem, ibidemque sive per frigiditatem, sive per quamvis aliam virtutem occultam flammis validam adhibere resistenterio, cor illud dependendo in incendio, & conservando illatum: Vitellius contra Personam palam testatus est, non periculis venenum cor Germanicum Casari cremari. Unde hic verificatur maxima illa Philosophia: Intus existens prohibet extraneum. Venenum enim ignis impeditur operationem. Verum cum vetè quam fuit in corde Laurentii longè potentior amor præ veneno lateente intus in corde Germanici? longè etenim major fuit amoris efficacia in retinenda ignis activitate, ne in sancti Martyris membris operaretur, aut si operabatur, id potius in ejus redundabat refrigerium, quam tormentum: Huiusmodi ignis Laurentius accensus est Martyr (scribit Beatus Laurentius Justinianus) cuius nimis ardore calefens, exterioris ignis non laquebatur incendio, sic in creatura postum ipsum dixisse cognovimus: Disce major (ita Tyrannum alloquebatur) quia carbonem mihi refrigerium præstant. Et quidem quæ ratione flamma potuissent non tales producere effectus, quando ipse vivus quidam Adamas erat? Tanquam talis enim, nec à acricule ferro superari poterat, nec à flammarum incendio comburi, nec ferro, nec igne. Ignium victrix est adamantis natura.

8. Hanc veritatem Regius Propheta subornis, flavique Jordanis metaphora autoritate voluisse videtur, dicendo: Mare vidit & fugit, Jordanis conversus est retrorsum. Postea vero tam fugax unius, quam retrocessus alterius ratonem investigat dicens: Quid est tibi mare quod fugit? Et tu Jordanis, quia conversus es retrorsum? Sic equidem hunc Psalmum à Regio Propheta eo tempore fuisse compositum quando populus Israeliticus mare rubrum transurus erat. Unde Hugo: Vidit id est, obedivit Deo. Et fugit, id est, divisum est ut populus transiret. Jordanis autem, quando Josie post mortem Moysis eundem cum populo & Sacerdotibus Azeam pertransibit transiturus erat, aquas suas retraxit & exsiccatus est, vel ut alii volunt in mare mortuum se exoneravit: (Similiter Jordanis fluvius non post

post multos annos, cum transiret essent de deserto in terram promissionis duce Josue, post mortem Moyli sicatus est jubente Domino, recedentibus aquis ad locum originis suae.) Euthymius dicit quod mare (Divinam agnovit potentiam, & ineffabili quodam modo divinam agnovit volucrietatem, non testis ac firmitatis fuisse creatura, non testis ac firmitatis divisionis demonstraret.) Haec est intelligentia verborum Davidis, quoad sensum litteralem. Verantamen Patres Expositores hinc minime sistunt, sed potius ulterius in sensum mysticum sese insinuant. Et speciatim Carmelitanus incognitus P. Michael de Ayguanis Bononicensis vult, quod per mare aquis amaris plenum intelligatur hic mundus, in quo nihil est aliud praeterquam zelum & animi amaritudines. (Quid enim per mare nisi mundi crudelitas & tyrannorum rabies contra Sanctos significatur? Confirmat id ipsum S. Gregorius: *Quid enim, inquit, maris nomine, nisi in bonis saevius mundi hujus amaritudo significatur?* E contra vero per Jordane dulcibus aquis plenum consolationes, gaudia, & dulcedines intelliguntur. Jam vero idem profusus effectus qui in mari & Jordane conspiciuntur, eodem in servis Dei quotidie experimur. Mare cum suis aquis amaris fugit, mare vidit & fugit: Jordanis vero cum suis aquis dulcibus non fugit, sed semper redundat: *Jordanis conversus est retrorsum*, Audiatur doctrina Richardi Victorini, quae hac in re particulatis est; (Pulchrum spectaculum fatique jucundum videre aquam maris fugientem, videre aquam Jordanis redundantem. Notate (Amarum recedere, dulcem resuere, amaritudinem deficere, dulcedinem redundare) Ehem quam fuit hoc ipsum ab invicto Martyre ratificatum quando (Jussit eum Deus spoliatum scorpionibus caedi:) mox vero ob oculos ejus portati jussit varia & multiplicia suppliciorum & tormentorum instrumenta: (Deinde omne genus tormentorum in conspectu ejus affecti jussit. Ecce tibi aquas amaras. Vultis Jordanem cum dulcibus aquis suis videre redundantem? Respondet Laurentius se dulciores cibos, aut epulas illis delicatioribus nunquam desiderasse. (Qui tales epulas se semper optasse dixit.) O Adamantem praestantissimum! O Lapidem non minus constantem quam pretiosum. *Nec ferro, nec flamma.* Tormenta mihi dulcia & suavia redduntur, sicut aquae Jordanis, ac proinde dicebat Tyranno: *Disce miser quanti a est virtus Domini,*

nam carbones isti non dolorem sed refrigerium mihi praestant

& Ponderatione dignissimus est sermo sponsae coelestis, quo Sponso certas quasdam particularitates recensens dicebat: *Messui myrrham meam cum aromatibus meis: Comedi favum cum melle meo; & bibi vinum meum cum lacte meo.* Myrrha amara est & aromatica. Et dicitur myrrharatione amaritudinis, inquit Egidius Columna, & consequenter est fastidiosa: cum ex altera parte mel sit dulce, vinum delectabile, & lac suave. Hic igitur liquores cum myrrha in unum conveniunt, imò potius eadem omnino coactantur existunt: Quae difficultas magis adhuc augetur quia S. Cyrillus Hierosolymitanus legit: (Myrrham bibens & acetum. Alii (messui myrrham, id est, mureta tibi debeo praestantissima, myrrham amaritudinis, myrrham passionum.) Richardus Victorinus per myrrham intelligit amaritudinem laborum. Interheatis. Martyres amara passio. Lycaeus per myrrham mortem intelligendam esse dicit, quam Martyres per manum caritatis sustinent, quando quadam falce mortis ab hac vita praeciduntur. Atque ideo liquet qualiter gustare amaritudines, suffere labores, subiacere martyriis, intra mortis manus extinctum succumbere, idem sit quod vinum pretiosum & lac suavissimum bibere & mellis dulcedinem manducare. Idque tanto magis cum Arabicis & Septuaginta per *ly favum panem* intelligant. Syriaca suavitatem. Quae autem ratione esse potest, quod Martyribus Christi martyrium sit velut panis ex melle pistus ob suavitatem qua illud tolerando perficiuntur? Ad Davidem protinus recurramus, hic namque nos lumine aliquo ad id intelligendum donabit. Regius itaque Propheta omnes amarissimae Passionis Christi Redemptoris nostri circumstantias praevidens, in persona Christi dicit Hebraeos se circumsternisse veluti totidem apes: *Circumdederunt me sicut apes.* Nescio qualisnam sit haec proportio inter Hebraeos & apes, inter tot flagella, vulnera, & plagas, & parvuli cujusdam aculei puncturas. Non videtur similitudo illa bene procedere. Cum enim Hebraei ipsissimi ferociores fuerint, quomodo apibus similes dici poterunt? Apes in favis suis mellis dulcedinem efformant: Hebraei autem myrrhae variotumque tormentorum amaritudinem super Christi humanitatem effundunt. Ergo ne flagella, clavi, spongiae, lancea & Crux nomine

Durand. in rat. Divina. offic. lib. 7. c. 21.

Egid. Columna c. 5. in Cant. 2. 14. le. 12.

Catech. 15.

Mich. Ghisl. ibid.

Rich. Victor. ibid. Gl. 1. in 1. ter. Tyrant. ibid.

Aribio. Septuag. Syriaca apud Cor. à Lap. ibi. v. 1.

Psal. 117.

Euthym. lib. 8. Symo. Euthym. lib. 8. D. Greg. in moral. Richard. Victor. in 1. in 1. ter. v. 1. Pet. de Natal. in via. S. Laur. lib. 7. c. 44. Idem ibid.

ironam, quæ Vraccæ Gufmanna appellabatur, eratque mater Joannis Alphonsi Gufmanni, e-
 necati fecit: Nam ipsam in foro publico vivam
 comburi iussit. Crudeli huic supplicio Isabella
 Ubedia virgo honestissima præfens aderat, quæ
 infelicem hanc Vraccam magno prosequen-
 tur amoris affectu, proinde cum in rogi busto se-
 dens unum pedem nudum haberet, cum circa il-
 lam rogus accenderetur, hanc Isabellam rogavit,
 ut subitò ad pedem illum contegendum accu-
 rret, neque foemine sexus honestas corporis
 sustinere nuditatem poterat. Hæc igitur è turba
 se proripiens, ut veste nudum pedem contege-
 ret in medias flammæ protinus ingressa est: *In*
ipsum ignem insiliit, nihil curando si etiam viva
 cum Domina Gufmanna confligaret, prout &
 re ipsa postea accidit. Nec minor fuit charitas
 quam duo filii erga matrem & patrem Sesostrum
 Egypti Regem: nec non & erga alios quatuor
 fratres suos exhibuerunt, cum enim hi omnes
 per stratagemam fratris ejusdem Regis eos perde-
 re studentis super accenso vehementi igne tran-
 sire cogentur, hi duo filii ad nutum à Paren-
 tibus datum super ignem se pono corpore pro-
 straverunt, dumque parentibus & fratribus pon-
 tis loco servirent, ut transire illæsi possent, ip-
 met fuere in cineres redacti. [Ea (id est, Ma-
 tre) suadente, duos ex sex liberis super arden-
 tem pyram extendens Pater pontem fecit, super
 quos ipse transseantes evaderant & duobus filiis
 ita incensis, cæteri unâ cum Patre fuerunt servati.
] O ingens amor, quem hi duo demonstra-
 runt, dum nihili curant in igne pro parentibus
 & fratribus suis perdere vitam. Magis vehemen-
 ter admittit, dum considero quòd Aquila quæ-
 dam dum puellam à qua nutrita & educata fue-
 rat, post mortem in rogam projici videret com-
 burendam, ut simul cum sua benefactrice more-
 retur in ignem se super dictæ puellæ cadaver
 coniecit, estque unâ cum ipsa in pulverem &
 cineres redacta: Id quod in civitate Seston ac-
 cidit. Unde Plinius lib. 10 cap. 5. ait: *De-*
functâ postremò in rogam accensum ejus iniecisse
se & simul conflagrassè. Ecquid de amore ani-
 malis cujusdam ulterius dici poterit? *Eiusque*
processit in puellam amor. Verùm enim verò ar-
 dentissimus amor Laurentii amorem Aquilæ,
 duorum etiam filiorum Sesostris, nec non Isa-
 bellæ Ubediæ multis præsalanguis superavit.
 Dum enim in crastula constitutus esset, in Para-
 dii porta se consiliteri arbitrabatur, ardentes
 flammæ censebat esse radios gloriæ, tormento-

rumque ferocitatem æternæ beatitudinis gau-
 diis annumerabat. Ac proinde gratias Deo in-
 gentes egit dicens: *Gratias tibi ago Domine, quia*
januas tuas ingredi merui. Procebat idiplum
 ex Divino amore, qui in ejus pectore ardebat:
 Adamas erat. *Intus existens prohibet extraneum.*
 Unde magni illi Patres sanctæ Ecclesiæ Docto-
 res Ambrosius & Augustinus affirmant dicen-
 tes: *Nec enim potest in visceribus tormenta sen-*
tire, qui sensibus Paradisi refrigeria possidebat.
 12. *Ianuastuas ingredi merui.* Ingressum
 esse portas Paradisi, idem est, quòd compræ-
 hensorem esse, constitutum esse *In termino?* ac
 proinde nescio quomodo S. Laurentius verba
 hæc dicere poterit. Tu enim è Laurenti ve-
 rus viator es, tamen enim cæci potus vicinus
 sis, atramen nondum ultimè & completè per
 illas intrasti. Et licet dici solet: *Quod parum di-*
stat, nihil distare videtur? atramen hæc locutio
 per verbum præteriti temporis facta: *Ingressi me-*
rui, qualiter cum virtute salvati possit, non vi-
 deo. Insuper quoque adjungit: *Mea nex ob-*
secrum non habet, sed omnia in luce clarescunt.
 Quænam est lux illa? De qua claritate loquitur?
 Claritas non in nocte sed in die resplendet.
 Porò cum Dei Filius amaritudini passionis &
 mortis suæ darurus esset initium, æterno Patri
 suo dixit: *Pater venit hora, clarifica filium tu-*
um. Ecquid autem per hanc clarificationis ho-
 ram intelligere voluit? S. Hilarius responso-
 nem quandam nobis assignat, quæ primâ facie
 contradictionem invo vere videtur: *In hora*
diei portio est, & quæ erat hæc hora? Jam nunc con-
spiciendus flagellandus, crucifigendus erat. Idem
 affirmat Sanctus Pater Augustinus: *Passione cla-*
rificatus dicitur. Postea verò idem Hilarius lub-
 jungit, per clarificationem gloriam intelligen-
 dam esse: *Vel orabat, ut id quod ex tempore erat,*
gloriam ejus quæ sine tempore est, claritatu accipe-
ret. At verò si passionem & mortem suam in-
 telligebat, quomodo verum esse potest quod
 locutus fuerit de gloria? unum enim alterum ex-
 cludit: & plus inter se quam lux & tenebræ dif-
 ferunt. Ad hæc si Verbum incarnatum passionis
 & mortis horam desiderabat, cur hoc termino
 clarificationis vel glorificationis utitur, dicens:
Clarifica me tu Pater? Difficultas ista etiam à S.
 Joanne Chrysostomo observata fuit, dum ait:
Ad Crucem duceris cum latronibus, maledictam in te
sufferre mortem, & hæc gloriam appellas? Imò Thom.
 verò, quia *Amore omnia tormenta dulcescunt.*
 Idemque tormenta in gloriam, mortem verò

D. Amb.
 serm. 19.
 D. Hugo
 serm. 31.
 2. de S.]
 Laur.

Joan. 17.

D. Hilar.
 lib. 1. de
 Trinit. a-
 pud D. Th.
 in Cat. ibid

D. Hilar.
 ibid.

Chrysof.
 Hom. 5.
 Thom. 1.

in jucundam cœlestemque beatitudinem transformat. Ita inquit (sic profœquitur Chryso- stomus) pro dilectis ipse patior, meritoq; hæc gloriam exiſtimo? Laurentius inter medias flammæ candefcenti craticulæ superpositus erat, videbaturque ei nox in diem, tenebræ in claritatem, flammæ in consolationem, in rosas carbones, ardores in recreationes, incendia in refugia, craticula in paradifum, pœnæ atque tormenta in gloriam fuisse transmutata : *Omnia in luce clarescunt : Ianuas tuas ingredi merui. Et meritò : Quia pro dilectis Deo ipse patiebatur, meritoq; hæc omnia gloriam exiſtimabat.* Denique quia ut B. Laurentius Justinianus ait, Adamas erat, qui nec ferro cedit, nec igni, atque ut verus Diamante, id est, Deum amans: *Non exhorruit carceres, non ignem, non gladium, non pœnam, non mortem.*

B. Laur.
Justin.
ser. de S.
Laur.

13. Inter omnia tormenta quæ excogitari possunt, maximum est ignis tormentum, qui subtilitate sua viscera devorat & penetrat. Et tamen Laurentius illud vel non sentit, vel vili- li facit. Unde B. Justinianus obstupefactus exclamat dicens: [O Martyris patientia omni honore colenda, quæ tanto vigore emicuit, tantaque virtute profecit, ut immanissimis nequaquam supplicis cederet, nec voracibus flecteretur pœnis.] Imò ut S. Ambrosius scribit, ardores nullum illi conciliabant dolorem, sed potius animæ auræ videbantur esse refrigerantes: *Sanctus Laurentius has flammæ sicut calore non sentit, & dum Christi præcepta cogitat, frigidum est illi omne quod patitur.* Ratio autem hujusquam S. Dorotheus adfert, est, quia mente & cogitationibus suis in æternæ beatitudinis mercedem defixus erat: *Nec enim poterat visceribus ignium tormenta sentire, qui sensibus Paradisi refrigeria possidebat.* Cœli solatia, terræ tormentis, & diluæ spiritus doloribus corporis longè prævalebant. Potest etiam totum hoc voluntati suæ tanquam causæ efficienti adscribi, utpote qua pronus erat ad se pro amore Dei nltro citroque craticulæ & flammis mancipandum. Btenim hæc opinio ex quodam Scripturæ loco mihi firmiter persuadetur, quem proinde velim attentè auscultetis,

B. Laur.
Justin.
serm. de S.
Laur.

D. Amb.
t. 3. ser. 2.

Idem ib.

14. Angelus cum Jacobo integrâ nocte lutando pugnat, & non obstantè quòd hic ex laboriosi itineris defatigatione admodum debilis esset, ita tamen generosè in hoc certamine nunc se gessit, ut Angelus eum superare nequaquam potuerit, ac proinde tanquam victus cedere, eumque deserere protinus debuit, rever-

surus ad Paradifum: *Qui (id est Angelus) cum videret quod eum superare non posset, etc. Grad. c. 32.* Qua ratione fieri potest, ut Angelo cui- dam impossibile sit, ne dicam difficile, Jacobi alicujus vires superare? Scio etiam Angelos esse virtute præditos, ut integros possint dissipare potentissimos exercitus, imò unicuique duxat Angelus sufficiens esset ad relevandas in terra turres haud secus ac si palea quædam esset. ad suscipiendæque evitendæ vastissima Regum Italia, ad sublevatas de terra Civitates illusterrimas, vastissimasque cœlorum machinas indetigabiliter immovendas, prout eas de facto quæque movere? & tamen idem Angelus credendus est prævalere non posse viribus unius hominis? Interim verissimum est, quod cum superari non potuit. Quod tamen proflus mihi incredibile redditur. Potè eadem difficultas etiam nocere aliàs à doctissimo Cardinali Cajetano, cum ait: *Sed quæstione non caret, quo pacto verificetur, quòd Angelus non potuit vincere Jacobo lactiano.* Sed nunc quæso resolutionem ejus audite, qui adfert dicendo: *Non posset, id est, non velle.* Cum igitur non posse à non velle nascatur, idem tamen non posse quod non velle, ac proinde à contrario, tantum potest quantum vult: *Velle est, velis & poteris, ac proinde ordinariè dicitur: Nichil difficile voluit.* Omne quod vult, etiam potest. Unde leprosus ille sanitatem sibi restitui desiderans, ita precatus est Salvatorem: *Domine, si vis potes me mundare, qui posse contra velle.* Supra quòd idem Cajetanus ait: *Est enim potentiam in voluntate consistere.* Angelus igitur Jacobum in lucta superare non potuit, quia non voluit? quod si autem voluisset, potuisset utique absque ulla difficultate. Nunc igitur ex hæcienis dictis hoc circa gloriosum Martyrem nostrum Enchymema formemus, Laurentius prompta voluntate omnia ferri & ignis tormenta pro amore Dei sustinere voluit. Ergò id facere poterat & potuit. Amor illum movebat ad velle, suggererat spiritum & animos ad posse. Ac proinde *Nequaquam supplicis cedit, nec voracibus flectitur pœnis: & frigidum est illi omne quod patitur.*

15. Ex quo S. Laurentius se de facto paradisi portas ingressum esse dicit: *Ianuas tuas ingredi merui,* potius eum comprehensorem quam via torem fuisse credere cogor, ac proinde membra sua, quæ flammæ minime sentiebant, percussita fuisse doribus illis, quæ corporibus debeatur gloriosis, quarum quatuor sunt, aut con-

nes Patres Theologi, & speciatim S. Thomas docent, nimirum: Impassibilitas, Subtilitas, Agilitas, & Claritas aded ut corpora beatorum eo quod gloriosa sunt, post resurrectionem futura sint impassibilia: *In corpore glorioso, non potuit esse aliqua mutatio contra dispositionem illam qua perscitur ab anima, & ita corpora illa erunt impassibilia.* Secunda dos est subtilitas, proprietates nimirum quae beatorum corporibus suo tempore inserta erit, de qua Apostolus ad Corinthios scribens ait: *Seminatur corpus animale, surgit corpus spirituale, id est, spiritui simile.* 2. Cor. 15. & consequenter docet S. Thomas, quod *Corpora gloriosa erunt subtilissima* quale fuit corpus Christi Redemptoris, quando *Ianus clausus intravit ad discipulos:* Joan. 20. Unde S. Gregorius lib. 14. Mor. affirmat: *Quod corpus gloriosum dicitur subtile per efficaciam spiritualis potentiae.* Tercia dos vel proprietates Corporis gloriosi est quod sit agile. Unde corpora Beatorum nulla erunt gravitate obnoxia, eo quod anima totaliter praedominati subjiciantur, quae corpori conjuncta erit, non solum tanquam forma, sed etiam tanquam motrix, ac proinde *Per dotem agilitatis* (inquit Doctor Angelicus q. 84. art.) *subicitur anima, in quantum est motor, ut scilicet sit expeditum & habile ad obediendum spiritui in omnibus motibus & actionibus animae.* Quarta dos est Claritas, prouti speciatim ex S. Mattheo deducitur: *Fulgebunt iusti sicut Sol,* Matth. 13. quae *causabitur ex redundantia gloriae animae in corpore,* inquit Angelicus q. 85. a. 1.

16. Porro corpus S. Laurentii quatuor hisce prerogativis donatum fuisse, manifeste ex eo liquet quod sancta refert Ecclesia & sancti Patres affirmant. Corpus namque ejus jam nunc subtilitatis dotem in semetipso protulit, quando colorum duritiam penetrans ad Paradisi portas pervenit, dicens: *Iannas tuas ingredi merui.* Etenim quantum a gravitate liber fuit, tanto magis de agilitate participavit, quod vel ex eo manifeste colligitur, quod gloriosus Christi Martyr dicebat: *Non est inventa in me iniquitas.* Iniquitas enim idem est quod peccatum, hoc autem gravitatem sibi tanquam proprietatem insallibilem vendicat, ut proinde Deus Noe dixerat: *Peccatum eorum aggravatum est.* Gen. 8. v. 10. Similiter quando in Scriptura mentio fit Pharaonis, suiq; exercitus, dicitur: *Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus:* Exod. 15. v. 1. comparatur autem

peccatum plumbo ob rationem ponderositatis seu gravitatis: *Per gravitatem plumbi intelligitur quod erant peccatis valde aggravati & submersione digni,* scribit Lyraus. Cum igitur Laurentius affirmet, quod *In eo non est iniquitas,* idem est ac si diceret: *In me non est inventum peccatum, & consequenter nulla gravitas seu ponderositas.* Cumque insuper verum sit, quod *Ablato uno contrarium, remaneat aliud,* eo ipso quo Martyr noster omni gravitate caret, agilitatem eidem assignare oportet. Denique sicut in opinione quorundam agilitas gloriosis corporibus virtutem data est, secundum quam in pluribus locis esse poterit, dicente S. Augustino l. 2. de Civ. Dei cap. 11. T. 5. *Ubiunque voluerit spiritus, ibi erit & corpus?* Ita quoque sanctus Laurentius utpote gloriosus potuit, potest & poterit in pluribus locis inveniri. Vultisne hujus aliquod specimen? Ecce tibi Laurentium in duobus locis, nimirum primo in craticula: *Strinxerunt corporis membra pestis super craticulam?* deinde intra coeli portas: *Iannas tuas ingredi merui.* Quid praeterea videre desideratis? Num forte claritatem intra tenebrarum obscuritatem praecclare splendentem? Nannquid ergo auditis eum dicentem: *Mea vox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt?* Veruntamen corpus Martyris super omnes alias dotes gaudebat dote impossibilitatis, id liquide satis insinuavit, quando Tyranno animose & in faciem dixit, quod veluti insensibilis tormenta ejus nequequam timeat. *Non timeo tormenta tua.* Unde haud secus ac si corpus ejus insensibile factum fuisset *Tortura non sensit.* O corpus gloriosum, quod Agilitatis, Subtilitatis, Clantatis, & Impassibilitatis dotes & gloriam tecum ubique circumferis, tibi utique tanquam tali non alia quam Paradisi debetur residentia. *Iannas tuas ingredi merui.*

17. Perse quando ad civitatem aliquam interceptendam exercitum suum admovebant, inter caeteras quas obsidioni civitatis insinuanda praemittere solebant, actiones, haec una ex primis & praecipuis esse solebat, quod videlicet proximam quam fieri posset ad urbis moenia ignem quendam solerent accendere, quocum civitatis illius contemptum insinuabant, sibi que ipsis pariter palmam augurabantur victoriae. Idipsum Jeremias urbi Damasci accidisse referte volebat, quando ait: *Es succendam ignem in muro Damasci, & devorabis moenia Bonadad*

nadat Jerem. 49. Decius quidem credebat, quod eo ipso, quo ad comburendum corpus ac membra injusti servi & Martyris Christi, quæ sunt veluti quædam animæ mœnia, luculentum circa ipsum ignem excitasset, simul etiam Martyris superasset constantiam, omnesque sibi comparasset sub ejus custodia depositos sanctæ Ecclesiæ thesauros, verum opinio ejus vana profus & irrita fuit? Laurentium namque sibi vane deluso coactus est audire improperatam: *Assatum est jam, versa est manducatum* B. Laurentius Justinianus Levitam Christi hunc in modum loquentem introducit: *Disce miser, quia carbones tui mihi refrigerium præstant.*

Serm. de S. Laur.

18. Dicite obsecro, quænam causa sit quod homo à quovis debili perturbationis vento, se in impatientiæ præcipitia ita facile deturbari permittat, maledicam linguam suam sæpè tam impiè exerendo adversus Deum ipsum & sanctos? Nunquid Laurentium ei benedicentem & gratias agentem auditis? Gratias tibi ago Domine. Cur in nobis totaliter experimur contrarium? Ratio hæc est, quia qui adamantes esse debebamus, terra & lutum sumus. Res amamus terrenas, Deum verò minime: si enim pro debito obligationis nostræ Deum amaremus, nullus nobis evenire posset casus, quantumvis sinister, qui nobis ingratus esset, aut aliquam nobis adferre posset molestiam. [Delectabile atque jucundum facit amor amarum, quantumcunque amarum atque molestum, sic etiam si infernus amaretur, & dulcis ac delectabilis esset. [Paupertas utique nobis divitiarum loco esset, infirmitas censerentur consolationes, tormenta gaudia, amaritudines suavitates, denique mors ipsa in tali casu delectabilis esset. Admitandos hosce effectus in corde sanctorum Martyrum, aliorumque servorum Dei causat charitas, inquit S. Bernardus: *Terreantur licet Martyres, rident: feruntur gaudent: occiduntur, & ecce triumphant: quia charitate inuis in corde jam dudum mortui peccatis, mortui mundo, quasi insensibiles facti, ne minas, nec tormenta, nec mortem sentire patuerunt.* Inter ceteros autem gloriosus Martyr sanctus Laurentius expertus est id quod dudum antea de ipso fuerat prophetizatum: *Si transieris per ignem, flamma non nocebit tibi, & odor ignis non erit in te.*

Guil Paris de moribus cap. 4.

Valerius Max. l. 7. c. 6.

PARS SECUNDA.

19. *Si transieris per ignem, flamma non nocebit tibi.* Servio Tullio in cunis dormiente

flamma quædam super caput ejus commisit, unde augures ei prælagierunt: *Magnam enim futuram felicitatem.* Quoddam igitur sancto Laurentio pronuntiabimus prognosticum, quod ipsum hodie constitutum esse certissimum in medio flammatarum urentium, Magnam quoque Romæ visum est prodigium: Nam sagitta quædam deorsum decidens, atque in petram quædam, cui nomen Imperatoris *Cæsar* insculptum erat, delapsa, primam inde hieram, nimirum *C*, sustulit, reliquo illa solo relicto, scilicet, *æ*, quod cum caeleste quoddam prodigium esse crederetur, significati ediscendi causa ad augures recurrebant, qui dixerunt, quod cum *C* altera quædam sit Arithmetica, eorum significatus, *D*ii caelitus significare voluerunt *Cæsar* positum dies morturum, atque aliis in celo *D*is numerandum esse, id namque significat per dictionis reliquum scilicet *æ*, quod remaneret. Simile quid occurrit S. Laurentio? Cum enim Laurentius Deum negare nequam vellet, neque thesauros Ecclesiæ prodere aut extrudere, ignis fulmen ab ira Tyranni evibatam super Laurentium decedit, sed non nisi primam nominis Laurentius literam, scilicet *L*, inde sustulit, quæ cum in Arithmetica quinquaginta vellet, significat tot vitæ annos eidem adimendos esse, uti & factum est, nam satis juvenis martyrium suum sustinuit, adeoque mansit *Aurentius*, id est, *aureus ensis*, vel *auri ensis*, eò quod ante divinæ gratiæ aurum, & sanctæ Ecclesiæ thesauros ab aviditate Decii defenderit, & curatus fuerit: vel quod tanquam ensis Ecclesiam Catholicam propugnasset, ipsemet verò autem fuerit perfectionis & charitatis. Enimverò omnes per adeptam nomini Laurentius *L*, omnes reliquas scilicet *Aurentius* bene ponderemus. *Amore V. verbi. R. Redemptoris E. exultanti. N. numina. T. Tormenta, I. Ignis V. urentis. S. ipsi paravit.* Vel etiam de Laurentio non minus quædam de *Cæsar* pie quis prognosticare poterit ex nominis reliquo, scilicet *Aurentius*, modo sequenti, ut *A*, significat. *Ad. V. vitam R. regnare. E. excelso. N. numina, T. titulo I. insignium. V. victoriam. S. sumpsit.* Et quidem si ignis Laurentii similis in eo effectus caulaverit, atque verificabitur illud Thematis: *Si transieris per ignem, flamma non nocebit tibi.*

20. Alexander Papa vellitum quendam habebat de pilis Salamandra confectum? vel ut alii volunt de Lino Asbestino, id est, lapidis cuiusdam, qui in Arcadia partibus reperitur, vel de Lino

significat hoc intercidere flammam ignis? Ex floribus qui distillantur, duæ partes sunt, una quæ nobilior est sublimatur, & convertitur in aquam? viliori in fundo sublimatorii reliqua manente. Deus etiam ignem sublimare videtur, nam lucem utpote quæ est pars purior ignis, segregat, eamque vult servare beatis ad eos illuminandos, ardorem autem qui parti impuri & facti ignis adhaeret, ad damnatorum in inferno tormentum reservat. Et hoc videtur Propheta indicare voluisse, quando ait: *Vox Domini intercidens flammam ignis.* Psal. 28. Unde Laurentius igne quodam à Deo sublimato cingebatur, adeo ut veluti Beatus sola ignis luce frueretur, ac proinde dicebat: *Mea nox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt.* Expers tamen esset omnis ardoris, quia tormenta non timet nec sentit. Per experientiam docens in se verificari: *Si raris fieri per ignem, flamma non nocet tibi.*

24. Existimo sancto Laurentio quamdiu craticulæ adstrictus erat, visum fuisse se opparæ cuidam mensæ accumbere, & in Apolline commemorari, ubi vel instar Salamandæ nutritur flammis, vel potius consolationibus & gaudiis spiritualibus, accideretque ei quod Primislaio accidisse Scriptores referunt. Hic enim cum super vomere ferreo manducaret, vocatus ad Regiam, in Bohemæ Regem fuit electus, id quod ipsi longè antè prædictum hisce verbis fuerat: (Apud Bohemos regnaturum, qui super ferream mensam manducabat) Laurentius qui super ferrea craticulæ suæ menta consolationibus potius, quam panepascitur, sublimatus est ad coronam martyrii, & ad Regiam evectus est Paradisi. *Lamnas tuas ingredi merui.*

25. Gloriosus Levita in igne positus, videtur filere non posse, sed continuo sermocinatur. Nunc enim Deum alloquitur dicens: *Gratias tibi ago Domine.* Nunc Decium dicendo: *Assarium est, iam versa & manduca:* Mox cum ministris tractat: *Subsistentibus prunas insultat Levita Christi.* Nunc cum confortante eum Angelo: *Misit Dominus Angelum suum, & liberavit me de medio ignis!* paulò post cum Hyppolito: *O Hyppolite, si crederetis in Dominum Jesum Christum, &c.* Igitur & Laurenti, filere nequis? Porro saligni injectum quiescere aut facere non potest, quia ex duobus contrariis elementis igne & aqua est compositum: *Sal est in se uno continens aqua & ignis elementum, & hoc è duobus est unum.* Etenim sanctus Martyr salii similis erat, ut

pote ex igne charitatis, & aqua divina gratia compositus, ac proinde filere necesse. Nec mirum siquidem Laurus, quam sanctus Martyr in nomine suo refert in igne strideri & streperari, inde proinde desumptum est Emblemata cum hac inscriptione. *Non possum uri & tacere.* Ex quomodo Laurentius tacere potuisset, qui dupli flamma urebatur? Nequit igitur tacere magis Levita, sed perspicue se auditu facit, dum inquit: (Mea nox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt.) Quibus verbis verum se Adamantem esse ostendit, hic enim sibi proprium habet quod nullam umbram facere possit. *Sua umbra.* Vel etiam dum summam suam integritatem indicat dicens: *Non est inventa in me iniquitas, se de novo verum & animatum quendam adamantem esse probat, qui macula omnis est expers. Macula caret.* Trina vice ferretus in gellis seu virgis quibus crudeliter caesus fuit fortiter resistit, tandem vero igni superpelitus, de novo velut adamas amorosus non cedit, nec ferro, nec flamma. Porò sanctus Augustinus Laurentium grano sinapis comparat, non specie, sed virtute, eo quod nullum aliorum seminum, nata cum energia per guttum percipitur, quando contractum aut diminutum est sicut illud: *Solum Laurentium grano sinapis possumus comparare qui diversis actibus & passionibus totum orbem gratia meruit sui flagrare martyrii.* Granum sinapis cum teritur accenditur, Laurentius cum patitur inflammatur: que supra craticulam & ignem positus, exactissime facit percipi sive cognosci suam erga Deum gratitudinem. *Gratias tibi ago Domine.* Etenim tres pueri Ananias, Azarias & Misael, ab impio Tyranno, qui superbia elatus adorationem vero Deo debitam eadem rapere contendebar, in fornacem Babylonicam fuere coniecti: Sancti autem hi pueri flammam illas, quasi ventum voris stantem percipere fecerunt, unde ex illo igne nullam sunt passi dolorem aut ardorem, sed recreationem potius velut si suavi aura & favente quodam Zephyro afflari fuissent. Ita quoque Levita noster, tamen ardoribus esse circumquaque circumdatus, hi tormenti ei videbantur esse hortus deliciarum fluitans & delictiosus: *illi in pænarum suarum flammis ambulabant,* inquit sanctus Pater Augustinus tom. 10 sermone 1, de S. Laurentio. *Et Laurentius in ipso supplicii sui igne disjunctis ab hostibus pedum conculcarunt incendia, illo laterum suorum diffusionem extinguit.* O quam differentiam ab his exitum habent eorum conatus & consilia, qui

Fulgos. l. 3. cap. 4. Theatr. vicia humana lib. 19.

D. Hilari. comm. in Matt. c. 4.

Handwritten notes in the left margin, including 'XVI' and other illegible characters.

qui in suis operationibus voluntatem habent à bono discordem & declinantem à virtute. Consilium & intentio Decii erat Laurentium per ignem in cineres redigere, eisdemque vivam fidem annihilare: sed flammæ Laurentium cingentes, eidem ad hoc potius servierunt, ut eum redderet perfectiorem, magisque venustum, tanquam aurum in fornace, unde ab igne pulchrior & purior egressus est, quam ingressus: ipsa flamma idem suscepit Martyrem, non ut eum à fide sua mutaret, sed ut probatum Domino suo redderet inquit sanctus Augustinus sermone tertio) tali enim incendio beata consecrata sunt viscera, non condemnata. Unde sicut Cæsar Commentarios suos conservavit, ne ab undis maritimis contaminaretur, ita Laurentius in flammis fidem conservavit, ne ab iisdem pareretur aut laederetur: In craticula te Deum non negavi, & ad ignem applicatus te Dominum Iesum Christum confessus sum.

bonem attingendum adhibuit: Et calcabo, id est, carbone ignito? (exponebat sacri Scriptores) quam forcipe tulerat de alvari tergit labia mea. Unde persuadetur, ut firmiter credam, amorem Laurentii erga Deum majorem fuisse eo quo ardebat Seraphinus, utpote qui ignitos carbones bene multos non digito aut manu duntaxat tangere, sed toto corpore in craticula super flammam & carbones supinus jacere debebat: Strinxerunt corporis membra posita super craticulam? Nec tamen ab arboribus lædi timebat, imò ut sanctus Augustinus sermone secundo scribit: Frigidum videtur illi omne quod patitur. Verum quidem est quod incensum super carbones in thuribulo positum concretaetur, eodem tempore aera odoriferis suffibus adimplet, unde de eo dicitur: Dum ardet, redoleat: vel fragrat adustum? ut refert P. Phil. Picinell lib 1. cap. 1. num. 26. & 24. Ita Laurentius quasi mysticum quoddam incensum, super ignem coniectus, magnam de se in cælum emittit gratiarum fragrantiam, quam pro receptis à Deo beneficiis eidem refert, dicens: Gratias tibi ago Domine, quia januas tuas ingredi merui.

Thad. Petrus in c. 23. Ista.

Paulus Atrisi de Trib lib 44. n. 42.

26. In Iadiis avis quædam reperitur, quæ à Paradiso nomen suum obtinet, cui pulchrum adedò nomen jure debetur, non solum ob elegantiam pulmarum ex colore caruleo & auro variegatarum, verum etiam quia nunquam in terram descendit, ut ibi firmiter sistat, sed semper alis suis in altum evolat, & in aere per gyrum circumferitur. Beatus Laurentius tanquam vera avis Paradisi, licet corpore tenus in craticula jaceret, alis tamen desiderii ad ipsas usque cæli portas, & ad æteræ beatitudinis contemplationem evolabat, unde dicit: Januas ingredi merui? Quia ejus animus morabatur in cælis, inquit sanctus Pater Augustinus. Ut si proprietas esse dicitur, quod sereno tempore tristetur, eo quod naturalis inclinatio sive instinctus ei dicitur, quod aura turbida & pluviosa brevi sit secutura. Accotta verò exultat & tripudiat, quando auram experitur turbidam esse, ob spem securæ serenitatis, unde pluvioso tempore dicere velle videtur: Serenabit. Quantumvis alis videri potuisset tempus illud glorioso Martyri nostro valde contrarium, quando super eum non jam pluviam aquarum, sed ignis incendia copiose decidebant, nihilominus ipse exultabundus jubilabat, eo quod etiam in mediis flammis experiretur serenitatem cælestium consolationum, ideoque dicebat: Mea nox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt. Isaias Propheta alatum quendam Seraphinum vidit, qui Propheta labia ignito carbone purificaturus, timens ne illum apprehendendo digitos ustularet, forcipem ad car-

27. Verum enim verò sicut magnes ferrum attrahit, ita craticulæ Laurentianæ ferrum magnetem movet meorum conceptuum. Mira igitur est res, o Auditores, quod ferrum natura sua durissimum, prout experientia docet, & Lactantius Firmianus confirmat dicens: Ferrum durissimi rigoris materia est, attamen ignis vehementi potentia cedens in omnem partem flexibile redditur: Ferrum quando igne excogitur molliatur & resolvitur. Unde alius quidam Emblemata quoddam inde concepit, cum hoc symbolo: In quascunque formas, vel: Lentescit rigor. Ac verò sanctus Laurentius ferro longe constantior esse probatur, dum nec minus emollitur Tyranni ad prodendos Ecclesiæ thesauros? neque ad flammatarum ardores flechitur, imò ferro quovis se solidiorem duriorque esse perhibuit, unde subjicientibus prunas insultat Levita Christi? imò adversus Decium aperte protestatur dicens: Non timeo tormenta tua. In montibus Apenninis nuper quoddam ferri generis invenit, quod in fornacè positum liquefiebat, fluidumque reddebatur non minus quam aqua: Postea verò natura mutata Ferrum quod & igne voluit aqua defluere consueverat, capiti congelascere ac nullis ignibus, nullis folibus totius noctis intervallo incendi ac fluere possit.

Lactant. Firm. de ira Dei cap. 10.

Petrus Berch. in Red l. 11. c. 76. n. 14.

Pinc. Marin. in vita S. Antonini apud Sur. to 3.

tuit. Si craticulae Laurentianae ferrum ejusdem
 conditionis fuisset, illud Laurentio suas qualita-
 tes celsurum fuisset existimarem, siquidem hic
 se si non liquidum, ad minus tamen benignum
 & charitativum ab igne amoris Divini erga
 pauperes exhibuit, quando iisdem Ecclesiae fa-
 cultates liberaliter distribuit: postea verò mu-
 tando naturam ferri, duritiam erga Decium ex-
 hibuit, unde facile ei hæc applicari potuisset
 inscriptio: *Obdurefcit*, dum ei in faciem ex-
 probrat: *Non timeo tormenta tua*. Verum qui-
 dem est quod in partibus *Novi Orbis* filum quod-
 dam ab herba quæ *Cabuja* dicitur extractum,
 quod specialem hanc virtutem habet recidendi
 duritiam ferri, id ipsum instat *Luna* cujusdam
 secando. Sed quid tandem sit de hoc filo? *Se-
 cas quidem ferrum hoc filum*, tandem verò in fine
 atteritur & consumitur: *Sed usu ipsum quoque
 atteritur*. Noster autem gloriosus *Levita* & ferri
 illius duritiam vincit, quod in forma craticulae,
 velut instrumentum ad dolorosum ejus marty-
 rium concutit, & tamen invicta ejus patientia,
 nec non constantissima fides sua nec minimum
 atteritur aut violatur, assuetante eum quoad
 hoc *Propheta* qui dicit: *Si transis vis per ignem,
 flamma non nocebit tibi, & odor ignis non erit in
 te*. Unde de *Carnificibus*, tyrannis, igne & ferro
 palmam reportans triumphat coronatus in ca-
 lis. Neque igitur sanctus *Sixtus* magnus ille
 Martyr & Pontifex immerito ei prognosticavit
 dicendo: *Nos quasi senes levioris pugna cursum re-
 sipimus, te autem quasi juvenem manet gloriosior
 de Tyranno triumphus*.
 28. Exhibeant se igitur *Catholicae fidei* ini-
 mici per intentata Martyri nostro truculenta ig-
 nis tormenta velut ferocissimi *Leones*, nam
 mysticus *Samson* *Laurentius* facile adinvenire
 poterit rationem & modum e faucibus eorum,
 imò ex vulneribus sibi inflictis extrahendi &
 colligendi dulcedinem mellis, perspicuoque
 ostendet quod ex ferri duritie, crudelium mini-
 striorum & carnificum barbatæ, ignisque ardo-
 ribus egressa est dulcedo, cum hæc omnia pa-
 rienter sustinens consolationes senserit *Paradisii*: *Ja-
 nuas ingredi merui* Ferrum quod sanctus *Domini-
 nicus* loricatus ad nuda carnis suæ membra mor-
 tificationis causa portavit, adhuc ut corpus illud
 innocens non offenderet, quasi compassione
 motum molliem quandam induit, & veluti
 cera quadam mollis flexibile atque tractabile
 fuit: *Duo illa ferramenta super humeros posita,
 prorsus sponte effracta sunt, & mollis lenitate flo-*

xibilia. Et tamen ferrum craticulae *Lauren-
 tianæ* quod flammis resistit, licet ignescat, non
 tamen per molliem & flexibilitatem equat. Et
 quidem forte id ipsum, scilicet constanter in sua
 soliditate perseverare, atque ad ignis violentias
 nequaquam flexi à *Laurentio* didicit, ut pro-
 inde à nullo nisi à solo *Laurentio* vini se per-
 mittat. Scio equidem quod ferrum quo *sancta
 Vercellensis* à *Caracilla* septies percussa fuit,
 haud secus ac si innatam ad vitæ virtutem suam em-
 sisset, nullum unquam istum qui eam laedere
 aut vulnerare posset, infligere potuerit, adeo ut
 minister coactus fuerit, ens nequaquam scin-
 dere aut vulnerare, sed ensis aciem pedem aut
 jugulo infligendo eam transodere: *Gladius
 dem admovit, ut quod collum scire non valeret,
 perforando iugulum eam intrinset*. Unde hoc
 invictæ *Christi* *Amazoni* solum quidem fer-
 rum se tanquam devictum & superatum subdi-
 dit? quoad hunc autem *Martyrem* & *Herodem*
 nostrum non solum ferrum duritiam suam de-
 seruit, sed & ignis irreparabilis violentias suas
 deposuit. Hoc igne (inquit sanctus *Augustinus*)
*Laurentius accensus flammis arum non sensit ar-
 dorem, videbaturque quod ignis violentos furo-
 res deponendo, ad conciliandum Martyri
 aliquod refrigerium, in auram suavem transfor-
 matum fuisset*. Porro *Craticola* altare quod-
 dam fuisse videtur, in quo gloriosus *Martyr* &
Levita noster semetipsum Deo victimam ob-
 tulit. *Srinserunt corporis membra posita sup-
 craticulam, adeoque factos antiqui Sacerdotis
 ritus renovans: Immolavit Deo sacrificium laudis,
 sacrificium similia in craticula*: Inquit *Lauren-
 tius Justinianus*. Fuit item craticula hæc re-
 lut curus quidam triumphalis, in quo novellus
Elias triumphans in cælum ascendit: *Janua
 tuas ingredi merui* siquidem triumphat in cælo
 coronatus. Denique craticula nidus fuit, in quo
 velut novella quædam *Phoenix* ad gloriam im-
 mortalitatem inter ardores renascitur, quasi di-
 ceret, ignes hos patior, ut in æternum vivam
 vel ut sim post fata superstes. Cui optime sub-
 jungi potest illud *Gregorii Nazianzeni* poe-
 ma:

*Vt Phoenix moriens primos reviviscit ad annos.
 In mediis flammis post plurima lapsa renascens
 Atque novum veteri surgit de corpore corpus
 Haud secus egregia redduntur morte perennis
 Dum pia Divinis ardescunt pectora flammis.*

Hic sileo? nam dum craticulae duritiem, nec non
flammarum ardores considero, lingua mea velut
exanimis immota subsistit, dumque tyrannum

intueor, in ejus veluti aspectu loquelam amit-
tens, tacitam se in silentio subducit.

SERMO VIGESIMUS QUARTUS.

IN FESTO

B. PHILIPPI
BENIZZII. *Iste est qui contempsit vitam mundi & pervenit ad caelestia regna.*

Nullus in mundo lapis invenitur qui pec-
culiati sua virtute non polleat, juxta il-
lud: *Virtus consistit in verbis, in her-
bis, & in lapidibus.* Inter ceteros autem
lapides, valde admirabiles & ferè in rebus sunt
Magneti proprietates. Etenim sanctus Pater
Augustinus ex quo aliquas hujus lapidis expe-
rientias vidit, dixit: *Magnetem lapidem cum
primum vidit, vehementer inhorruit.* In Aethio-
pia, & in radicibus montium qui sunt ex Occi-
dentis Meridiei & Aquilonis opposito, certa
quædam hujus lapidis species invenitur, quæ
non solum non est amica ferri, illudque non at-
trahit, verum etiam id ipsum tanquam sibi ini-
micum abigit & repellit: *Ferri non trahit,
sed respuit & repellit.* Aliæ quædam hujus lapi-
dis species in monte Ida reperitur: in Indiis si-
curo, ibique inventus est à certo quodam viro,
qui *Magnes* appellatur: ob cujus inventoris no-
men multi existimant lapidem hunc nomen
illud apud Latinos assecutum esse, quod *Ma-
gnes* vocetur. hic enim dum super hunc mon-
tem Magneticum transiret, calcæos indutus mul-
tis clavis ferreis sub solea munitos, pedem sub-
levare à terra non poterat, adeo ut ibidem im-
mobilis subsistere debuerit. *Fuit autem in India
primum repertus clavis crepidarum baculiq; cu-
spidi inherens, cum armenta idem Magnes pasco-
ceret* inquit Isidorus Episcopus Hispalensis lib.
16. cap. 4. Cum in templi Serapidis, Alexan-
driæ à Democrite & discipuli interiori parte no-
nulli ex hisce magneticis auro inserti essent, ea
virtute pollebant, ut statim quandam ferream

in aëre potuerint sustinere, prouti idem met Sa-
cer Scriptor refert. *In templo quodam simula-
chrum ex ferro pendere in aëre videbatur.* Ser-
vius Episcopus Milevitanus sancto Patri Augu-
stino affirmavit, quod dum una cum quodam
Africa comite mensæ accubisset, haud sine
ingenti admiratione visum fuerit, quod dum u-
nus sub cratere argenteo magnetem moveret,
uno eodemque tempore etiam ferrum quod de-
super crateri illi imminerebat ad motum dicti
magnetis confirmiter motum fuerit: *Sicut sub-
ter movebat manum, qua lapidem tenebat, ferrum
desuper movebatur.* Plato quoque observavit,
quod hic lapis dum primum duntaxat eartenæ
ferrea annulum movet, hic virtutem magneti-
cam sibi impressam omnibus aliis communica-
verit, adeo ut ex his ferreis annulis unus ab alio
successivè attractus fuerit: *Magnes non solum fer-
reos annulos trahit, sed etiam annulis ipsis infun-
dit, qua hoc efficere possint, ac proinde ut lapis a-
lios annulos attrahit.* Effectus alii sine compa-
ratione admirabiliores à Scripioribus recen-
tentur, & speciatim quidem attestatur, quod in par-
tibus Indiarum, ubi in Insulis maritimis ex hisce
magneticis lapidibus magni extant scopuli, na-
ves transeuntes dum ad lapides seu scopulos
illos propinquius accedunt, in itinere suo im-
mobiliter hære & sistere cogantur. Unde qui
maria ista frequenter trajiciunt, hanc pro navi-
bus eorumque itinere expedientis inventionem
excogitarunt, quod scilicet ab his navibus fabricen-
tur absque ullis instrumentis ferreis, atque ex
meis ligneis clavis compingentur. *Narrant*

D. Aug.
Et D. lib.
ubi sup.

D. Aug.
ubi sup.
l. 21. c. 4.

Pla. in 10.
Et D. Aug.
ubi sup.

Joan. de S.
Gem. l. 2.
c. 35.